

Dosarul nr. 2ra-253/2023
2-20112755-01-2ra-14022023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (S. Daguța)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, M. Anton, O. Cojocaru)

Î N C H E I E R E

02 august 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Marin
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Incomaș”, reprezentată de administratorul autorizat Ciuvalschi Iuri, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Prodius Vasili împotriva Societății pe Acțiuni „Incomaș” cu privire la încasarea plăților salariale, a prejudiciului moral și transferarea contribuțiilor sociale, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2022,

c o n s t a t ă :

La 14 septembrie 2020, Prodius Vasili a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Incomaș” cu privire la încasarea a sumei de 58 838,89 de lei cu titlu de salariul calculat și neachitat, a sumei de 15 844,14 de lei pentru 122 zile calendaristice de întârziere și a sumei de 1 912,65 de lei pentru 41 zile calendaristice de întârziere plății salariului din vina angajatorului, a sumei de 25 000 de lei cu titlu de prejudiciul moral cauzat, obligarea pârâtului să îndeplinească obligația ce ține de transferul contribuțiilor de asigurare socială din salariul reclamantului.

În motivarea acțiunii a invocat că, în baza ordinului nr.113 K din 14 iulie 1975, a fost angajat la întreprinderea „Moldstromremont”, unde actualmente ocupă funcția de șef secție sector nr. 3, SA „Incomaș”.

Conform fișei de calcul pentru luna ianuarie 2020 eliberată de SA „Incomaș”, datoria întreprinderii față de Prodius Vasili a constituit 43 289,21 de lei. Iar, la finele lunii iulie 2020 datoria pentru salariul neachitat a constituit suma de 58 838,89 de lei.

În opinia reclamantului, cele indicate supra constituie o încălcarea normelor imperative ale legislației muncii în ce privește garanția și dreptul salariatului de a primi remunerația muncii, cât și obligația angajatorului de a plăti la timp și integral salariul (art. 9 alin. (1) lit.d), art.10 alin. (2) lit. h), art. 142 din Codul muncii).

A specificat că, pentru întârzierea plății salariului din vina angajatorului, prin art. 330 alin.(2) din Codul muncii, a fost prevăzut obligația angajatorului de a plăti salariatului suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere 0,3% din suma neplătită în termen.

A indicat că, în perioada 01 februarie 2020 – 31 iulie 2020 nu a primit salariul, iar pârâta în calitate de angajator se află în întârzierea plății salariului pentru 122 de zile (cu excepția perioadei de 60 de zile cuprinse între 17 martie 2020 și 15 mai 2020 când a fost anunțată starea de urgență în Republica Moldova), de unde pentru restanța salariului în sumă de 43 289,21 de lei compensația de 0,3% va constitui pe zi sumă de 129,87 de lei, iar pentru perioada menționată compensația va constitui sumă de 15 844,14 de lei.

Potrivit calculului, pentru perioada 01 august 2020 – 10 septembrie 2020 întârzierea pârâtei a constituit 41 de zile, astfel din suma restantă de salariul în sumă de 15 549,68 de lei (58 838,89 de lei – 43 289,21 de lei = 15 549,68 de lei x 0,3% = 46,65 de lei/zi) plata suplimentară va constitui sumă de 1 912,65 de lei.

La 25 ianuarie 2020 a atins vârsta de pensionare, iar calcularea pensiei și mărimea acesteia depind direct de contribuțiile de asigurare socială, iar neachitarea acestora încalcă dreptul reclamantului la o pensie echitabilă.

La interpelarea reclamantului adresată Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana, mun. Chișinău, i s-a eliberat extras nr.389 din contul social, potrivit căruia pentru anul 2019, SA „Incomaș” în calitate de angajator a calculat salariul în sumă de 71 135,43 de lei și urma să achite pentru reclamant contribuții în sumă de 4 268,13 de lei, însă a achitat doar 2 584,74 de lei, iar la contribuții de bază au fost achitate doar 1 350,45 de lei, în loc de 25 953,22 de lei.

În opinia reclamantului, având în vedere că pârâțul nu a achitat pe contul social contribuții de asigurare socială în mărime deplină, i se încalcă dreptul la pensie.

În legătura cu reținerile de plată a salariului și lipsa transferurilor din partea pârâtei a plăților în fondul social pe contul social al reclamantului, reprezentantul ultimului a înaintat pârâtei pretenție prealabilă fiind recepționată de către administratorul pârâtei la data de 09 martie 2020, iar de către administratorul provizoriu a procedurii de insolvență a pârâtei la data de 13 martie 2020, însă nici unul nu a oferit reclamantului răspuns.

A mai menționat că, în temeiul prevederilor art. 2036 alin.(1), art. 2037 din Codul civil, este îndreptățit de a solicita pârâtei compensarea prejudiciului moral cauzat prin neplata la timp și integral a salariului, cât și pentru netransferarea de către pârâta în beneficiul fondului social a contribuțiilor sociale pe contul social a reclamantului, prejudiciul moral fiind estimat în sumă de 20 000 de lei (f.d. 2-9).

La 21 ianuarie 2021, Prodius Vasili prin intermediul reprezentantului, avocatul Vladimir Stialidi, a depus cerere de majorarea cuantumului pretențiilor, solicitând a fi încasate de la pârât suma de 96 846,85 de lei cu titlu de salariul calculat și neachitat la situația din 30 noiembrie 2020, suma de 79 898,50 de lei cu titlu de plată suplimentară conform art.330 alin.(2) din Codul muncii, pentru 275 de zile de întârziere de plata a salariului în perioada 01 februarie 2020 -16 martie 2020, 16 mai 2020 – 31 decembrie 2020 (96 846,85 de lei x 0,3% x 275 zile= 79 898,50 de lei) (f.d. 26- 30).

La 16 iunie 2021, Prodius Vasili și reprezentantul acestuia, au depus cerere de modificare și completare a acțiunii civile, solicitând încasarea de la pârâtă a sumei

67 363,12 de lei cu titlu de salariul calculat și neachitat la situația din 31 mai 2021, suma de 79 898,50 de lei cu titlu de plată suplimentară conform art.330 alin.(2) din Codul muncii, pentru 275 de zile de întârziere de plata a salariului în perioada 01 februarie 2020-16 martie 2020, 16 mai 2020 – 31 decembrie 2020 (96 846,85 de lei x 0,3% x 275 zile= 79 898,50 de lei), încasare a sumei de 25 000 de lei cu titlu de prejudiciul moral, obligarea transferării contribuțiilor de asigurare socială, compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.70, 85-90).

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 26 noiembrie 2021, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Prodius Vasili către SA „Incomaș” privind încasarea plăților salariale, a prejudiciului moral și transferarea contribuțiilor sociale.

S-a încasat de SA „Incomaș” în beneficiul lui Vasili Prodius sumă de 67 363,12 de lei cu titlu de salariul (brut) calculat și neplătit la situația din 01 iunie 2021 cu deducerea din această sumă plăților obligatorii și de impozit, cât și sumă de 42 277 de lei cu titlu de penalitate de 0,3% pentru fiecare zi de întârziere a plății salariului din vina angajatorului.

S-a încasat de la SA „Incomaș” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 3 289,20 de lei.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2022, au fost respinse apelurile declarate de Prodius Vasili, reprezentat de avocatul Vladimir Stialidi și de SA „Incomaș”, cu menținerea hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 26 noiembrie 2021.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că soluția instanței de fond privind admiterea parțială a acțiunii este corectă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator și interpretarea justă a normelor de drept material.

Instanța ierarhic inferioară a reținut ca nefondată alegația SA „Incomaș” că, salariatul poate pretinde doar la plata restanței salariului net, or aceasta decurge din interpretarea eronată a prevederilor art. 128 alin. (1) din Codul muncii, potrivit căror salariul reprezintă orice recompensă sau câștig evaluat în bani, plătit salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă, pentru munca prestată sau care urmează a fi prestată. Totodată, în corespundere cu art. 9, alin. (1), lit. b) din Codul muncii, salariatul are dreptul la achitarea la timp și integrală a salariului, în corespundere cu calificarea sa, cu complexitatea, cantitatea și calitatea lucrului efectuat. Mai mult ca atât, articolul 31 alin.(1) și (2) din Legea salarizării nr. 847 din 14 februarie 2002, statuează că se interzice a limita salariatul în dispunerea liberă de mijloacele proprii câștigate de el, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație, și se interzic rețineri din mijloacele câștigate de salariat în favoarea angajatorului sau altor persoane juridice și fizice, precum și orice alte rețineri neprevăzute de legislație.

În acest context, instanța de apel a apreciat ca fiind justă concluzia instanței de fond prin care a dispus încasarea sumei de 67 363,12 de lei cu titlu de salariu brut, calculat și neplătit, la situația 01 iunie 2021, cu deducerea din această sumă a plăților obligatorii și de impozit.

Cu privire la încasarea penalității de 0,3% în caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului, instanța ierarhic inferioară a specificat că neexecutarea obligației de către SA „Incomaș” de efectuare a plății lunare a salariului în beneficiul

lui Prodius Vasili, precum și neprezentarea argumentelor și probelor concludente și pertinente privind lipsa vinei angajatorului la neplata plății salariale, Prodius Vasili, în calitate de salariat, este în drept de a solicita penalitatea de 0,3% prevăzută de art.330 alin. (2) din Codul muncii.

La acest capitol, instanța de apel a enunțat că compensația de întârziere în mărime de 0,3% se va calcula pentru fiecare sumă neachitată, începând cu termenul de la care suma dată a devenit certă, exigibilă și scadentă. Prin urmare, consideră justificată concluzia instanței de fond de a încasa de la SA „Incomaș” în beneficiul lui Prodius Vasili suma de 42 277 de lei cu titlu de penalitate de 0,3% pentru fiecare zi de întârziere a plății salariului din vina angajatorului.

Instanța de apel a concluzionat că, în cadrul judecării cauzei, prima instanță a creat participanților la proces condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

La 12 ianuarie 2023, prin intermediul poștei electronice, SA „Incomaș” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei contestate, în partea ce se referă la încasarea de la SA „Incomaș” în beneficiul lui Prodius Vasile a salariului în mărime de 19 359,03 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 42 277 de lei (f.d. 2-2 verso, vol. II).

În motivarea recursului a manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel reiterând argumentele indicate în cererea de apel.

În esență a notat că, Prodius Vasili, în cererea privind majorarea mărimii acțiunii, a menționat că la ziua de 14 iunie 2021, conform fișei de calcul eliberate, datoria SA ”Incomaș” constituia 67 363,12 de lei, însă în fișa de calcul se indică salariul calculat împreună cu impozitul pe venit și alte plăți obligatorii aferente (67 363,12 de lei – 48 004,09 de lei = 19 359,03 de lei, care pot fi încasate numai de SFS și CNAS, deoarece acestea trec la bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale.

A notat că, la 09 iunie 2021, datoria SA „Incomaș” față de Prodius Vasili privind salariul neachitat constituie 48 004,09 de lei, conform certificatului emis de SA „Incomaș” din 09 iunie 2021.

A explicat că, în legătură cu faptul că toate calculele privind dobânda de întârziere au fost efectuate de către reprezentantul lui Prodius Vasili, reieșind din alte sume ca un mediu-aritmetic, fără a lua în considerare sumele concrete a datoriei, precum și faptul că SA „Incomaș” se află în proces de insolabilitate, consideră neîntemeiată pretenția privind încasarea sumei de 42 277 de lei cu titlu de dobândă de întârziere.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 03 noiembrie 2022.

La 18 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice a fost expediată în adresa participanților la proces decizia motivată (f.d. 244, vol. I).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul depus de SA „Incomaș” prin intermediul poștei electronice la 12 ianuarie 2023 (f.d. 2-2verso, vol. II), **se consideră depus în termenul stabilit de lege.**

La 14 februarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 21, vol. II). Însă, până în prezent intimatul nu și-a valorificat acest drept.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de SA „Incomaș” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Incomaș”, reprezentată de administratorul autorizat Ciuvalschi Iuri.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Aliona Marin

Ion Malanciuc